

Пантелесв В. П.,
д.е.н., професор,
професор кафедри обліку та оподаткування;
Малюга Н.М.,
д.е.н., професор,
професор кафедри обліку та оподаткування;
Сакада Т.Д.,
ст. викладач кафедри економіко-математичних дисциплін та
інформаційних технологій, заст. декана обліково-статистичного ф-ту
Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» ТА
СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЕКОНОМІКА»**

*«...наукова допитливість сама є найпотужнішою рушійною силою
нашого суспільства».*
Елвін Тоффлер (1928-2016),
один із авторів концепції «Інформаційної цивілізації»

Основою матеріалу стали результати анкетування та опитування студентів першого курсу Національної академії статистики, обліку та аудиту Держстату України (НАСОА) за двома спеціальностями. Студентам за спеціальністю «**Облік і оподаткування**» було поставлено 8 запитань, за якими передбачалися 5 варіантів відповідей, в т.ч. варіант самого студента.

На запитання «Чому Ви обрали спеціальність «Облік і оподаткування» 22% респондентів вибрали варіант, що це престижна професія, 14% – що давно вирішив стати економістом-бухгалтером, але більшість студентів, а саме 64%, вважають, що все ж цей свій вибір вони зробили спонтанно. Значні розбіжності у відповідях відображають невисокий, в цілому, рівень початкової мотивації випускників шкіл щодо обраної майбутньої спеціальності. Таку думку підтверджує й опитування студентів-першокурсників щодо їх минулих сподівань до початку навчання у НАСОА. Так, четверо студентів мріяли про професію юриста, у двох з них близькі люди працюють бухгалтерами, тому й вони пішли вчитися на бухгалтера, двоє студентів свідомо самостійно обрали професію бухгалтера; студенти також мають мрії стати лікарем, перекладачем (вже є гарне знання італійської), менеджером у сфері туризму, економістом, хореографом (але мама працює бухгалтером), творчо розвиватися і сподіваються, що бухгалтерські знання допоможуть досягти бажаного; двоє студентів після закінчення школи не мали чіткого уявлення, з чим пов'яжуть подальше своє

життя, тому прийшли в студентське життя з широко відкритими очима і бажанням пізнавати.

На запитання «Чому Ви вступили саме до НАСООА» варіанти відповідей розділилися: саме тут є можливість здобути спеціальність «Облік і оподаткування» (50%), в цій Академії вже навчається мій друг – 7%. При відповіді на це запитання також згадується спонтанність вибору (15%). Відповідь – це один з недорогих ЗВО м. Києва – набрала 28%. Насправді, матеріальна сторона навчання, тобто необхідність сплачувати за навчання студента контрактної форми у НАСООА, має значно більшу вагу.

На запитання «Чи вплинули на Ваш вибір батьки» домінує відповідь, що враховує позитивну роль батьків (72%). Така відповідь відповідає реальності: позитивний досвід матерів-бухгалтерів; значний вплив думки дорослих, які очікують, що їхня дитина буде здобувати нові знання, знаходячись у гарних навчальних корпусах, навчатися у сучасних аудиторіях та виконувати домашні завдання тощо, тому батьки погоджуються сплачувати кошти за навчання своєї дитини у ЗВО.

Серед відповідей на запитання «Назвіть основні джерела інформації про Академію» безумовно домінує «Internet» – 64%, а «Поради знайомих, що навчалися у НАСООА» – 28%. Відповідь студента «зателефонували з Академії, проінформували про бюджетні місця», свідчить про активне реагування студента на зацікавленість з боку ЗВО. Дана градація виглядає досить об'єктивно; сучасна молода людина сьогодні не бачить себе та свого майбутнього без активного користування Мережею, більш того, відсутність або несвоєчасність оновлення інформації про той чи інший ЗВО на сайтах має різко негативну оцінку у молоді, яка обирає своє майбутнє. Ініціативна молода людина, як правило, прислуховується до рад осіб, яким вона довіряє та які мають позитивну репутацію. Тому, таку значну частку абітурієнтів направили до Академії поради знайомих. Можна зробити висновок, що активна мотивація молоді відіграє провідну роль у вихованні підростаючого покоління.

Рівну кількість прихильників, а саме – 42%, отримали два варіанти відповіді на запитання «Що Ви очікуєте отримати після закінчення Академії за обраною спеціальністю». Це відповіді: престижну роботу та фінансову стабільність. Реалізувати свої амбіції збирається 16% респондентів. На першому курсі студент звертає увагу на безумовно важливі риси обраної спеціальності, на відміну від багатьох інших спеціальностей. Частина студентів-прагматиків збирається на базі вищої освіти у даному ЗВО перейти потім до іншого ЗО та опанувати іншу професію. Але студент сподівається через отримання фаху з обліку і оподаткування у НАСООА знайти авторитетне та достатнє фінансове забезпечення для самореалізації в суспільстві у майбутньому.

На запитання «Чим Вас приваблює професія бухгалтера», значно випередив інших варіант відповіді про вибір професії з високою та стабільною оплатою праці – 57%; висока соціальна значущість професії –

28% та комфортні умови праці бухгалтера – 15%. Солідний матеріальний фундамент, як результат навчання майбутнього фахівця-бухгалтера, має для сучасної молоді велике значення.

Головним у студентському житті, на думку першокурсників-бухгалтерів, є розвиток себе як особистості (85%) та освоєння «модної» професії (15%). За п'ять років навчання студент сподівається значно підвищити власну самооцінку як фахівця-бухгалтера та оцінку з боку суспільства.

Вибираючи варіант відповіді на запитання «У чому, на Вашу думку, запорука успіху професіонала-бухгалтера», думки першокурсників розрізнялися незначним чином: аналітичний склад власного розуму та постійне підвищення кваліфікації – по 28%, а вміння працювати у команді та професійні знання та навички – по 22%.

У цьому навчальному році відбувся значний набір студентів за спеціалізацією «Економічна кібернетика» спеціальності «Економіка». Студенти, що навчаються за цією спеціалізацією, головним поштовхом щодо свого вибору вважають думку про те, що така спеціальність дуже престижна (61% респондентів), але майже чверть студентів (23%) вважає, що їх вибір був спонтанним; один студент написав свій цікавий варіант відповіді – «Розумно обирав». Мотивом навчатися саме у НАСОА був власний вибір студента (45%), хоча майже третина студентів (27%) прислухалися до порад батьків та друзів. Двох студентів зацікавила можливість отримати під час навчання диплом двох ЗВО.

Стосовно прерогатив певних навчальних дисциплін, то більшість студентів віддає перевагу вищій математиці, далі йдуть інформатика та філософія, потім іноземна мова, «основи економічної науки» та завершують перелік історія та фізичне виховання. Такий вибір зумовлений специфікою професії, фундаментом якої є досконале знання математичних методів та інформатики (у сучасній інтерпретації – комп'ютерні науки, робоча мова якої англійська).

Щодо переваг видів студентської активності, то для половини респондентів-першокурсників головним є навчання; самостійна та громадська діяльність теж набрала майже половину голосів, та 8% бачать своєю перспективою – науково-дослідницький шлях. Такий результат корелює із рівнем освіти, який бажає отримати майбутній фахівець: домінує рівень магістра (75%); 17% студентів згодні закінчити навчання на рівні бакалавра, а 8% студентів віддають перевагу освітньо-науковому рівню.

Існуючий у Академії рівень інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу студенти оцінили як високий: дуже високий та достатньо високий рівень – по 38% обидва, а середній рівень – 24% респондентів.

Відповіді на запитання про книжковий фонд та важливі для навчання книжки з бібліотеки Академії містили назви підручників та посібників: «Вища математика», «Математика для економістів», «Теорія економічних

знань», «Філософія», «English Language», «Англійська мова» так й додаткової літератури – зокрема, Є.Тофлер «Шок від майбутнього». Два студенти зазначили, що вони «не вміють читати книги з бібліотеки», тобто вже звикли до електронних книг та втратили навички роботи із паперовим форматом книжок.

Бачення головного у житті студентів – це розвиток себе як особистості – 55%, освоєння «модної» професії – 24% та знайомство з цікавими однолітками – 21%. Запорукою успіху професії майбутні фахівці з економічної кібернетики справедливо вважають високі професійні знання та навички – 47%, аналітичний склад розуму – 23%, а вміння працювати у команді та постійне підвищення власної кваліфікації отримали по 15%.

Враження студентів про Академію після проведення перших занять виключно позитивні: «Академія дуже гарна, викладачі теж»... «Трохи складно, але все нормально», «Академія дуже престижна», «Все з першого і по сьогоднішній день сподобалось», «Викладачі дуже відкрито дають інформацію, я задоволений», «Гарно викладають» або «Все дуже сподобалось», навіть «Неймовірно гарно».

Підсумок. Головними рушіями прогресу є знання, процвітання та взаємодія. Суспільство та бізнес-спільнота вимагають високу якість обліку та звітності, забезпечення високого рівня довіри фінансовим звітам та податковим деклараціям. При підготовці бухгалтерів доречно враховувати відмінності в стандартах обліку та звітності, а також особливості підготовки фахівців у різних країнах. В економічній діяльності підприємств та корпорацій важливою є підготовка обґрунтованих рішень на основі моделей, вдосконалення математичного підґрунтя бізнес-технологій, врахування вимог інформаційного суспільства тощо.

У відповідях студентів чітко проглядається гуманітарний, мотиваційний, поведінковий, культурологічний стрижень. Виходячи із задоволення вимог нової економіки, впровадження сучасних європейських *the best practicts*, українцям доведеться інтегруватися у світ, підвищувати статистичну та фінансову письменність, вчитися корпоративній культурі, захисту прав, доброчесності та прозорості професії, які здатні сприймати зміни, самі творити зміни і комфортно жити у середовищі, що постійно змінюється. Йдеться про підготовку висококонкурентноздатних фахівців. Зараз розвивається сучасна освітня концепція *long-life-learning* (навчання протягом всього життя), тому всім фахівцям доведеться вчитися все життя. Саме такі орієнтири ставлять перед собою викладачі та студенти НАСОА. Потрібна цільова (адресна) професійна орієнтація школярів на спеціальності Академії, запровадження наступності у навчанні, підвищення рівня інформаційно-методичного забезпечення навчання, перехід на підготовку електронних книг, виховання небайдужих активних громадян-патріотів. Доречно виховувати студентів на кращих прикладах життя таких постатей, як академік Глушков В.М., професори Бородкін О.С., Пилипенко І.І., Кадієвський В.А., доцент Загородній Ю.В., інших великих людей.